

De VGGM is van en voor ons allemaal

Kostenverdeling brandweezorg VGGM

Raadsinformatie 11 maart 2021

Presentatie: Tonny van de Vondervoort

Voorstel andere verdeelsleutel

- ▶ Aanleiding
- ▶ Proces
- ▶ Een andere verdeelsleutel

Aanleiding

VGGM besluitvorming in 2014

- ▶ Bij VGGM is in 2014 gekozen voor:
 - ▶ Bijdrage aan VR op basis van historische kosten i.v.m. herverdeeeffecten bij gelijk bedrag per inwoner en mogelijke wijziging van brandweerfinanciering binnen 5 jaar
 - ▶ Schoon door de poort
 - ▶ Gebruiksovereenkomsten kazernes voor onbepaalde tijd met 1 jaar opzegtermijn
 - ▶ VGGM is geen vastgoedbedrijf, dus gebouwen achter gelaten bij gemeenten, aantal panden in eigendom VGGM vanwege BTW vraagstuk
 - ▶ FLO kosten achter gelaten bij gemeenten
 - ▶ Geen vergoeding achterlatingskosten, eenmalig gebaar richting meest schrijnende gevallen
 - ▶ VGGM is GR met meerdere onderdelen (Brandweer, GGD, Ambulancedienst, VT) en integrale organisatie
 - ▶ Hier en daar zijn afspraken gemaakt om de lokale situatie tijdelijk te handhaven

De keuzes van 2014 worden niet meer als passend en rechtvaardig ervaren

- ▶ Bijdrage aan VR op basis van historische kosten leidt tot grote verschillen in bijdrage per gemeente en de historische verdeling beweegt daarnaast niet mee met ontwikkelingen in gemeenten (meer woningen of bedrijven bv.) en met regionale kosten
- ▶ Verschil in historische kosten sluit niet noodzakelijk aan op verschil in omstandigheden die niveau brandweezorg bepalen, ook bv. beleidskeuzes of min of meer toevallig verschil in ouderdom/kwaliteit huisvesting op dat moment kunnen een rol spelen. Dat is overigens niet uniek voor VGGM
- ▶ Maatschappelijke en juridische veranderingen zijn van invloed op het kostenpatroon en kostenniveau van de VR (bv. meer preventie-minder branden, beschikbaarheid vrijwilligers, nieuwe kwaliteitseisen, arrest Matzak, WNRA)
- ▶ Niet de individuele gemeente maar de regio maakt beleid met betrekking tot beschikbare brandweezorg voor iedereen in de regio. Sterk verstedelijkte gebieden vragen andere zorg dan andere delen van de regio
- ▶ Er kunnen dus meerdere oude en nieuwe redenen zijn voor feitelijke en/of ervaren verschillen in:
 - ▶ niveau lokale brandweezorg
 - ▶ kosten vroeger en nu
- ▶ De brandweezorg in 2021 is niet meer hetzelfde als in 2014

Proces

Het AB besluit tot een evaluatie van de verdeelsleutel

- ▶ Het AB heeft medio 2020 besloten tot evaluatie van de huidige verdeelsleutel brandweer
- ▶ Er wordt een externe begeleider ingehuurd
- ▶ De afspraken van 2014 worden in beeld gebracht evenals de daarmee samenhangende verschillen in financiële bijdragen van gemeenten aan de regionale brandweer. Daarbij gaat het zowel om de bijdrage aan de VGGM als ook om de verschillen in huisvestingskosten die ten laste van de gemeenten zijn gebleven
- ▶ Deze laatste kosten zijn niet terug te zien in de begroting van de VGGM, maar bepalen wel mede de lasten per gemeente voor brandweertzorg
- ▶ Keuzes die andere regio's hebben gemaakt zijn geïnventariseerd
- ▶ In november 2020 zijn tijdens een tweedaagse de inventarisaties en de alternatieve mogelijkheden besproken met de burgemeesters

Burgemeesters doen voorstel aan het AB

- ▶ Burgemeesters doen, alle informatie en alternatieven wegend, het voorstel aan het AB om te kiezen voor een verdeelsleutel die aansluit bij het Gemeentefonds, nl. onderdeel OOV, sub cluster brandweer. Daarbij gaat het niet om het volume uit het GF maar om de verhouding van gemeenten onderling
- ▶ Burgemeesters doen voorstel aan het AB om deze nieuwe sleutel met een overgangsregeling te doen ingaan per 2022
- ▶ In januari 2021 gaat het AB akkoord met verwerking van die voorstellen in de begroting
- ▶ Daarnaast is onderzoek gedaan naar de huisvestingskosten en het opnemen van de integrale huisvestingskosten in de begroting van de VGGM. Een eerste indicatie geeft aan dat er een versterkend effect van uit gaat. Bovendien is de diversiteit van gebouwen en beheer dusdanig groot dat nader onderzoek gewenst is om tot een afgewogen voorstel te komen. Het AB heeft de wens bekrachtigd om per 2024 de integrale huisvestingskosten in de begroting te kunnen verwerken

Gemeenteraden kunnen zienswijze inbrengen

- ▶ In de voor de gemeenteraden voorliggende begroting is het genoemde AB besluit verwerkt
- ▶ Gemeenteraden hebben de mogelijkheid daarop te reageren en kunnen nu een zienswijze inbrengen
- ▶ In juni beoordeelt het AB de ingebrachte zienswijzen en past, afhankelijk van de inbreng, de begroting op basis daarvan nog aan
- ▶ In juni neemt het AB een definitief besluit over de begroting 2022

Een andere verdeelsleutel

Overwegingen voor een andere sleutel

- ▶ Brandweezorg 2021 is niet meer hetzelfde als die van 2014 en de huidige kostenverdeling sluit niet meer aan op de veranderde brandweezorg
- ▶ Brandweezorg is echt regionale zorg, met lokale en gespecialiseerde teams die samen de noodzakelijke en regio dekkende brandweertaken uitvoeren
- ▶ De sterk geregionaliseerde en veranderde brandweezorg maakt dat alle gemeenten van elkaar afhankelijk zijn voor een gelijkwaardige (= niet noodzakelijk gelijke) brandweezorg.
- ▶ Het VGGM bestuur beslist over het regionale dekkingsplan, waarin het niveau van de brandweezorg die voor alle gemeenten in de regio beschikbaar is wordt vastgesteld, en houdt daarbij rekening met verschil in omstandigheden
- ▶ Tegen die achtergrond zou de begroting van de regionale brandweer ook de integrale kosten (op dit moment zijn met name een groot deel van de huisvestingskosten niet in de VGGM-begroting opgenomen) van brandweezorg moeten laten zien, om die vervolgens met de nieuwe verdeelsleutel door te belasten aan de deelnemende gemeenten

Criteria voor een acceptabele verdeelsleutel

- ▶ Regionale solidariteit
- ▶ Toekomstbestendig
- ▶ Herkenbaar, uitlegbaar
- ▶ Robuust, eenvoudig
- ▶ Rekening houden met specifieke lokale omstandigheden (bv. weg, water, bos, historische binnenstad, uitgestrektheid platteland, verspreide bebouwing)
- ▶ Aansluiten bij bekende systemen (bv. Gemeentefonds, andere regio's)

Per saldo

- ▶ Een bijdrage per gemeente op basis van historische kosten sluit niet meer aan bij de beschikbaarheid van de inmiddels sterk geregionaliseerde en veranderde brandweezorg en de ontwikkelingen bij gemeenten
- ▶ In de financiële afspraken 2014 zitten een aantal onevenwichtigheden (historische kosten, huisvesting)
- ▶ Er is een reële kans dat actuele en toekomstige ontwikkelingen nieuwe verschillen tot gevolg hebben
- ▶ Zolang er geen sprake is van een echt integrale kostprijs voor de gehele regionale brandweezorg zullen de huidige (en ook toekomstige) verschillen een rol blijven spelen
- ▶ Een meer gelijkwaardige financiële bijdrage van gemeenten voor de beschikbare brandweezorg vraagt om een andere verdeelsleutel

Een voor iedereen ideaal model bestaat niet

- ▶ maar afgezet tegen de criteria sluit de sleutel 'OOV – sub cluster brandweer' daar het beste bij aan
- ▶ OOV – sub cluster brandweer
 - ▶ Onderliggende berekening houdt rekening met fysieke kenmerken van de betreffende gemeente (o.a. aantal woonruimtes, omgevingsadressendichtheid, OZB waarde niet-woningen, aantal kernen, klantenpotentieel) en sluit daarmee redelijk goed aan bij verschillen in lokale brand risico's en lokale kosten
 - ▶ Ruime meerderheid van de andere regio's heeft hiervoor gekozen
 - ▶ Administratief eenvoudig, IFV (brandweer Nederland) levert benodigde basisinformatie aan de VR's
- ▶ De begroting gaat er van uit dat deze sleutel per 2022 wordt ingevoerd met een overgangsregeling. De overgangsregeling is: 2022 5%, 2023 25%, 2024 30%, 2025 100%. Met deze regeling zitten 12 van de 15 gemeenten in drie jaar op het nieuwe aandeel, voor de laatste drie gemeenten is dat in 2025

Wat zijn wegingscriteria Gf OOV sub brandweer?

Criteria	Wegingsfactor	Totaal vd regio in EUR
kernen met 500 of meer adressen	55.518,40	4.027.305
ozb-waarde van de niet-woningen gedeeld door 1.000.000	337,74	5.621.418
klantenpotentieel lokaal	0,67	739.601
klantenpotentieel regionaal	2,00	2.129.130
land	4,79	908.733
buitenwater	4,80	Nihil
oppervlakte bebouwing	128,16	925.541
woonruimten	41,50	21.325.945
omgevingsadressendichtheid (oad)	12,37	9.282.769
meerkernigheid	3.143,44	582.731
bedrijven	5,70	727.639
Totaal		46.300.810

Hoe ziet het financiële gevolg per gemeente er uit?

In € x 1.000	Begroting	Loon- prijs	24/7 bezetting	Impuls	Specifiek	Mutatie	Kader	Overgangs-	Bijdrage
	2021	compensatie	Ede Stad	Ext. Veiligheid		verdeelsleutel	2022	bepaling	2022
Arnhem	12.083	202	387	14		-12	12.674	-	12.674
Barneveld	3.748	60	138	5		-154	3.797	-	3.797
Doesburg	737	9	21	1		-199	569	163	732
Duiven	858	20	49	2		376	1.305	-335	970
Ede	6.727	118	256	9		445	7.555	-156	7.399
Lingewaard	2.046	37	82	3		206	2.374	-115	2.259
Nijkerk	2.908	37	84	3		-743	2.289	605	2.894
Overbetuwe	2.285	41	94	3		174	2.597	-69	2.528
Renkum	1.848	29	64	2		-141	1.802	56	1.858
Rheden	2.801	42	93	3	-76	-323	2.540	193	2.733
Rozendaal	82	2	6	0		71	161	-66	95
Scherpenzeel	501	7	18	1		-30	497	6	503
Wageningen	1.671	36	86	3		522	2.318	-440	1.878
Westervoort	866	11	26	1		-212	692	169	861
Zevenaar	2.474	41	96	3		20	2.634	-	2.634
Totaal	41.635	692	1.500	53	-76	0	43.804	11	43.815

Vragen

1. De grondslag voor berekening van de bijdrage van gemeenten ligt verankerd in artikel 32 van de Gemeenschappelijke Regeling VGGM. Uw AB wil deze grondslag wijzigen voor de brandweer. Dit heeft direct invloed op de begroting van deelnemende gemeenten. Onze gemeente gaat voor brandweer meer dan 200% van de oorspronkelijke grondslag betalen en daar zit vastgoed nog niet in. U grijpt daarmee rechtstreeks in in het budgetrecht van de gemeenteraad. Moeten daarom niet ook eerst de raden akkoord gaan met de wijziging van de systematiek?
2. Op basis waarvan worden de kosten in de nieuwe opzet verdeeld, met andere woorden wat zijn de nieuwe parameters? En waarom is dat een eerlijker verdeling dan verdeling op basis van het aantal inwoners? Naar de toekomst toe: worden de parameters regelmatig aangepast en zo ja met welke regelmaat? En geïndexeerd?
3. Huisvestingslasten zijn nog niet uitgekristalliseerd. Met welk percentage verwacht u dat de totale kosten brandweer gaan stijgen? En die veroorzaken dan een verhoging met eenzelfde percentage van de nieuw vastgestelde gemeentelijke bijdragen?
4. De grondslag wordt nu alleen voor de brandweer gewijzigd (ca 33% van totaal VGGM). Wilt u ook de grondslag voor de andere onderdelen van de VGGM wijzigen? En zo nee, waarom dan niet?